

— Διότι εἰς αὐτὸν ὅτι εἶνε ἐν ἀρετῇ ἄνθρωπος.

— Καὶ ὁμοίως ἀπήγαγε τὴν Ἑστιάδα, εἶπεν ὁ Σοεμᾶν.

— Καὶ ἐγὼ τὸν εἶδον ἰδίῳις ὀφθαλμοῖς παρακολουθοῦντα τὸ φορεῖον, προσέθηκεν ὁ Μέτελλος.

Ὁ δ' αὐτοκράτωρ, βλέπων ὅτι οἱ γερουσιασταὶ ἐσιώπων ἀνεφώνησε·

— Νὰ ἀναζητηθῇ πενταχοῦ ὁ ἐνοχος, νὰ δικασθῇ καὶ νὰ καταδικασθῇ ἀξίως τοῦ κακούργημάτος του. Τοὺς δὲ Χριστιανοὺς μὴ παύσητε ἐπιτηροῦντες αὐστηρῶς. Ἐπειτα δὲ στραφείς πρὸς τὸν ἕτερον τῶν ὑπᾶτων εἶπεν ἐγειρόμενος·

— Νομίζω ὅτι εἶνε περιττὸν νὰ μείνωμεν ἐνταῦθα περιπλέον, διότι αἱ ὥραι μου εἶνε πολὺ τιμοί. Πρέπει νὰ μὴ κουράσω τὴν φωνήν μου διότι πρέπει μετ' ὀλίγον νὰ ψάλλω ἐν τοῖς Ἀνακτόροις.

Οἱ γερουσιασταὶ δὲν εἶπον τίποτε· τινὲς δ' αὐτῶν μόνον ἐφάνησαν δυσχεστεύοντες διότι ὁ Νέρων διεξῆγε τοσοῦτον ἀξίαν λόγου ὑπόθεσιν μετὰ τοσαύτης ἀκηδεΐας καὶ ἀδιαφορίας. Ἀλλ' οἱ πλεῖστοι διὰ τοῦ προσώπου αὐτῶν ἀπέδειξαν ὅτι ἐπεδοκίμαζον τὸν τρόπον τοῦ Νέρωνος.

Ὡς γνωστὸν ὁ Νέρων ἐνόμιζεν ἑαυτὸν ἔξοχον μουσικόν, πολὺ δὲ μάλλον ἡρέσκετο ἐπαινούμενος ὡς μουσικὸς ἢ ὡς αὐτοκράτωρ. Μεθύων ὑπὸ τῶν ἐκαίρων ἐπαίνων τῶν καλῶν, ἐτιμῶρει διὰ βαρυτάτων ποινῶν τὸν τολμῶντα νὰ ἐπικρίνῃ τὸ μουσικὸν αὐτοῦ τέλαντον. Βραδύτερον δὲ ἀπῆλθε νὰ ἐπευφημηθῶσιν αὐτὸν ἐν τῷ θεάτρῳ, ἀπειλήσας διὰ ποινῆς θανάτου ἐάν τις ᾔθελεν ἀπειθήσει.

Ὁ δὲ ὑπατος ὑπακούων εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Νέρωνος ἔλυσε τὴν συνεδρίαν εἰπὼν·

— Οὐδ' ὅλως κωλύομεν ὑμᾶς νὰ πέλθητε.

Πάραυτα δὲ ὁ μὲν Νέρων χαιρετίσας ὀνομαστὶ τοὺς γερουσιαστὰς ἀπεχώρησεν, αὗτοι δὲ παρέμειναν καθήμενοι, καὶ ἠγέρθησαν ὅτε ἐκεῖνος ἐξῆλθε.

Ὁ δὲ Μέτελλος καὶ ὁ Σοεμᾶν ἐπειδὴ δὲν εἶδον ἐν τῇ γερούσιᾳ τὸν Σεβένον, ἐπορεύθησαν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπιθυμοῦντες νὰ μάθωσι τὸ αἶτιον τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ. Ὑπεδέξατο δὲ ὁ Ἀρβογάστ τοὺς δύο φίλους καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς πρὸς τὸν δεσπότην αὐτοῦ.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΠΑΝΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΔΕΛΒΙΝΟΥ

Ἡ ἐπαρχία Δελβίνου κατὰ τὴν γενομένην τὸ 1867 νέαν διοικητικὴν τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους διαίρεσιν ἀποτελεῖ ἐν τῶν πάντε τμημάτων, ἐξ ὧν σύγκειται ἡ διοίκησις Ἀργυροκάστρου. Εἰσὶ δὲ ταῦτα τὸ Δελβίνον, τὸ Τεπελένιον, ἡ Πρεμετή, τὸ Ἀργυρόκαστρον καὶ ἡ Πωγωνιανή.

Ἐν τῷ γεωγραφικῷ χάρτῃ τῆς Ἡπειροθεσσαλίας τοῦ Γερμανοῦ Κεϊπερτ, εἰσὶ λίαν ἀκριβῶς ἐγκεχαραγμένα τὰ σύνορα τῆς ἐπαρχίας Δελβίνου, ἥτις, κατέχουσα ἅπαντα σχεδὸν τὸν χώρον τῆς ἀρχαίας Χαονίας, κατὰ θάλασσαν μὲν ἐκτείνεται ἀπὸ Βουθρωτοῦ μέχρις Ἀκροκερυνίων, μεσογείως δὲ περιλαμβάνει συμπλέγματα χωρίων χωριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων δι' ὄρεων, ποταμῶν καὶ κοιλάδων.

Ἡ ἐπαρχία αὕτη ἐκκλησιαστικῶς ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως, εἰς ἣν προσετέθη κατὰ τὸ 1830 χάριν τοῦ νῦν πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, διατελέσαντος ἐπὶ μακρὸν Μητροπολίτου Ἀργυροκάστρου. Πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἀπετέλει ἰδίαν ἐπισκοπικὴν περιφέρειαν, ἥς ἔδρα ἦν ἡ κωμόπολις Χειμάρρας, ὃ δὲ ἐπίσκοπος ὠνομάζετο Χειμάρρας καὶ Δελβίνου. Μικρὸν τι μέρος παρὰ τὸ Βουθρωτὸν ἀνήκει εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐπισκόπου Παρναμυθίας.

Ὁ ὅλος πληθυσμὸς τῆς Ἐπαρχίας κατὰ τὰ ἐπίσημα βιβλία τῆς Ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως ἀνέρχεται εἰς 28,994 ψυχὰς ἀρρένων, ἐπομένως εἰς τὸ διπλάσιον περίπου συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν θηλέων, ἥτοι ἐν ὅλῳ εἰς 57,500· ἐκ τούτων Μωαμεθανοὶ μὲν εἰσὶ περὶ τὰς 22,500 ψυχὰς, Χριστιανοὶ δὲ περὶ τὰς 35,000. Ὡστε ὁ χριστιανικὸς πληθυσμὸς εἶνε ἀνώτερος κατὰ 12,500.

Πάντες ἀνήκουσιν εἰς μίαν τῶν δύο ἐθνικοτήτων τὴν Ἑλληνικὴν ἢ τὴν Ἀλβανικὴν, ὧν ἑκάτερα ἔχει ἴσον σχεδὸν ἀριθμὸν ψυχῶν. Ἀλλὰ κατὰ θρησκευμα ὁ Χριστιανισμὸς ὑπερτερεῖ, καὶ ὡς γνωστὸν ἐν Ἀνατολῇ καὶ ἰδίως ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς ἐπαρχίαις τῆς Τουρκίας εἰς οὐδὲν λογίζεται ἡ φυλετικὴ διάκρισις ἀπέναντι τῆς θρησκευτικῆς. Ἐκτὸς τούτου καὶ ἐκ τῶν Τουρκαλβανῶν πάντες σχεδὸν οἱ ἄρρενες λαλοῦσι τὴν Ἑλληνικὴν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Ἐπαρχίας, τῷ Δελβίνῳ, ἀριθμοῦσιν 150 οἰκογενεῖας ὀθωμανικὰς καὶ 130 χριστιανικὰς ἐπικρατοῦσα γλῶσσα εἶνε ἡ Ἑλληνικὴ, διότι οἱ μὲν Ὀθωμανοὶ ἀμφοτέρως λαλοῦσιν, οἱ δὲ Χριστιανοὶ μόνον τὴν Ἑλληνικὴν. Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐν ἄλλοις χωρίοις. Ἐπομένως ἡ ἐπαρχία αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῇ καθαρῶς ἑλληνικὴ, ὡς αἱ γείτονες αὐτῆς Ἀργυροκάστρου καὶ Πωγωνιανῆς.

Ἐκ τῶν πέντε ἐπαρχιακῶν τμημάτων τῆς διοικήσεως Ἀργυροκάστρου, ἥτις περιλαμβάνει ἅπασαν τὴν βορείαν Ἡπειρὸν καὶ μέρος τῆς Ἀλβανίας, μόνον τὸ Τεπελένιον καὶ ἡ Πρεμετὴ, ἔχουσιν ἀνώτερον ὀθωμανικὸν πληθυσμόν· διότι τὸ μὲν Τεπελένιον ἀριθμεῖ 33 χιλιάδας ὀθωμανῶν καὶ μόνον 11,370 χριστιανούς, ἡ δὲ Πρεμετὴ 23,000 ὀθωμ. καὶ 14,000 χριστιανῶν, ἐνῶ τὸ Ἀργυρόκαστρον ἔχει περὶ τὰς 18,000 χριστιανῶν καὶ 12,000 ὀθωμανῶν, ἡ δὲ Πωγωνιανὴ 18,000 περίπου χριστιανῶν καὶ μόνον 1000 ὀθωμανούς, ὥστε ἐν ὅλῳ ἡ διοίκησις Ἀργυροκάστρου περιέχει περὶ τὰς 97 χιλ. χριστιανῶν καὶ 92 χιλ. ὀθωμανῶν.

Ἡ ἐπαρχία Δελβίνου σύγκειται ἐκ 4 διακεκριμένων μερῶν· α') τοῦ Κορβελεσίου ἢ Λιαποχωρίων· β') τῆς Χειμάρρας· γ') τῶν χωρίων Δελβίνου καὶ δ') τῶν τσιφλικίων ἢ ἀγροτικῶν κτημάτων.

Τὸ πρῶτον περιλαμβάνει 14 ὄρεινὰ χωρία πρὸς τὰ βόρεια τῆς ἐπαρχίας, ἀποκλειστικῶς ὑπὸ Τουρκαλβανῶν κατοικούμενα, οἵτινες ὄντες τὸ πρότερον χριστιανοί, βαθμηδὸν, ἀπὸ τῆς κατκτηήσεως μέχρι τοῦ Τεπελενιώτου Ἀλή-πασα, ἵνα σώσωσιν ὑπαρξίν, τιμὴν καὶ περιουσίαν, ἡσπασθήσαν τὸν Μωαμεθανισμόν ἀποχωρισθέντες τῶν κατὰ τὸ πλεῖστον ὁμοφύλων αὐτῶν χειμαρραίων, μεθ' ὧν εἶχον κοινὴν χώραν καὶ τύχην. Οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων τούτων ἔχουσι τὰ ἥθη ἄξεστα, ἀτέρκμνα καὶ κύριον ἐπάγγελμα ποιμενικὸν βίον, ὅστις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ληστρικὸν μετατρέπεται. Εἰσὶ πνευματώ-δεις, ὑπερήφανοι καὶ φιλόξενοι ἀλλὰ καὶ αἰμοχαρεῖς.

Τὰ χωρία τῆς Χειμάρρας εἰσὶν ἐπίσης 14 ἐξ ὧν τὰ ἤμισα προνομιοῦχα· ἤτοι δὲν πληρόνουσι φόρον καὶ προβατονόμιον. Ταῦτα, ἀντιθέτως πρὸς τὰ Λιάπικα, εἰσὶν ἀποκλειστικῶς χριστιανικὰ, κείμενα ἐπὶ τῆς δυτικῆς σειρᾶς τῶν Ἀκροκεραυνίων. Τρία δ' αὐτῶν κατοικοῦνται ἀποκλειστικῶς ὑπὸ ἐλληνικῆς φυλῆς καὶ φέρουσιν ὀνόματα καθαρῶς ἐλληνικά. Εἰσὶ δὲ ταῦτα ἡ Χειμάρρα, οἱ Δρυμάδες καὶ ἡ Παλλίασα ἢ Παλλὰς, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ πρὸς τὴν ἐπαρχίαν Αὐλῶνος βορειοδυτικὸν ὄριον τῆς ἐπαρχίας Δελβίνου. Ὡστε ἡ ἐπαρχία αὕτη τελευτᾷ μὲ καθαρῶς ἐλληνικὸν χωρίον. Κύριον τῶν κατοίκων τούτων ἐπιτήδευμα εἶνε ἡ γεωργία, τὸ ἐμπόριον, ἡ ναυτιλία καὶ ὁ ποιμενικὸς βίος. Ἰδίως ἔχουσι ῥοπὴν πρὸς τὰ στρατιωτικὰ, ὄντες κατὰ τὸ πλεῖστον γέννατος καὶ ὑπερήφανοι.

Τὰ περὶ τὴν κωμόπολιν Δελβίνου εὐχρίθμα χωρία κατοικοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Ἑλλήνων, οἵτινες διακρίνονται διὰ τὴν ἀπλότητα τῶν ἥθων καὶ ἔχουσι κύριον ἐπάγγελμα τὴν κτηνοτροφίαν, γεωργίαν καὶ ἐμπόριον.

Τοῦ τελευταίου τμήματος, τῶν Τσιφλικίων, πάντες σχεδὸν οἱ κάτοικοι εἰσὶν ἐλληνικῆς καταγωγῆς καὶ ἀποκλειστικῶς ἐλληνόφωνοι, ἀσχολούμενοι δίκην εἰλώτων εἰς τὴν καλλιέργειαν κτημάτων ἀνηκόντων ποτὲ αὐτοῖς, ἀλλὰ διὰ τῆς βίης καὶ αὐθαιρεσίας εἰς τὴν κυριότητα τῶν Μπέιδων τοῦ Δελβίνου περιελθόντων. Ὡστε ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Δελβίνου καὶ Χειμάρρας οἱ ὀθωμανοὶ εἰσὶ συμπεπυκνωμένοι μόνον εἰς τὰ συνορεύοντα μὲ τὸν Αὐλῶνα καὶ τὸ Τεπελενίον 14 χωρία τοῦ Κορβελεσίου ἢ Λιαπουργιάς ὄρεινὰ, εἰς δὲ τὸ λοιπὸν μέρος εἰσὶ διεσκορπισμένοι κατὰ μικρὰς ποσότητας. Τὰ χωρία ταῦτά εἰσιν οἷον ἐκχωρισμένον τῆς ἄλλης ἐπαρχίας διὰ φυσικῶν ὁρίων, τοῦθ' ὅπερ ἠνάγκασε τὴν ὀθωμανικὴν κυβέρνησιν νὰ καταστήσῃ αὐτὰ ἰδιαίτεραν ἐπαρχίαν. Ὡστε ἐὰν ἐξαιρέσωμεν τὰ χωρία ταῦτα, τὸ λοιπὸν μέρος τῆς ἐπαρχίας Δελβίνου δύναται νὰ θεωρηθῇ καθαρῶς χριστιανικὸν καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐλληνικόν.

Ἡ διαφορὰ τοῦ θρησκευτικοῦ χαλαρώνει ὀλίγον τοὺς φυλετικοὺς δεσμούς,

ἐν τούτοις ὁ Ἀλβανὸς Μωαμεθανὸς δὲν ἀποκρούει τὴν φιλίαν καὶ σχέσιν τοῦ χριστιανοῦ, καὶ ἀπὸ τινος ἤρξατο παρὰ τοῖς μᾶλλον ἀνεπτυγμένοις ἀναπτυσσομένη ἡ ἰδέα τῆς ἀδελφότητος. Ἀλλὰ συμφέροντα διάφορα καὶ ὁ φόβος ἀντεκδικήσεων ἐν τῷ μέλλοντι, πρὸς δὲ καὶ ἡ ἔξις τοῦ θεωρεῖν τὸν Χριστιανὸν ὡς ὃν κατώτερον καὶ γεννηθὲν ἵνα δουλεύῃ, καθιστᾷ ἀνειλικρινῆ τὴν φιλίαν καὶ δυσχερῆ τὴν συνεννόησιν.

ΤΑ Β ΕΠΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΩΝ

Ἐν τῷ ἐσχάτῳ δημοσιευθέντι συγγράμματι τοῦ κ. Schlumberger περὶ τῶν νομισμάτων τῶν κοπέντων ὑπὸ τῶν Φράγκων ἐν Ἀνατολῇ, περὶ οὗ ἐγένετο λόγος ἐν σελίδι 310 τοῦ Παρνασσοῦ, κατεχωρίσθη ὡς ἐρρήθη καὶ πραγματεία τοῦ κ. Π. Λάμπρου περὶ τῶν νομισμάτων τῶν δυναστῶν τῆς Λέσβου. Ἐκ τῆς πραγματείας ταύτης ἀποσπῶμεν δημοσιεύοντες ἐλληνιστὶ τὸ μέρος τὸ πραγματευόμενον περὶ τῶν τεσσάρων Β τῶν εὑρισκομένων ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῶν Παλαιολόγων, περὶ ὧν πολὺς ἐσχάτως ἐγένετο λόγος καὶ ἅτινα εἶνε πυρεκδόλα, ὡς καταφαίνεται.

«Ὡς εἶδομεν, ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω περιγραφέντων νομισμάτων τοῦ Φραγκίσκου Γατελουζίου, ἐν μὲν τῷ ἔμπροσθεν παρίσταται τὸ οἰκόσημον τῆς οἰκογενείας τῶν Γατελουζίων, ἐν δὲ τῷ ὀπίσθῳ τὸ οἰκόσημον τῶν Παλαιολόγων, ἥτοι ὁ σταυρὸς μετὰ τεσσάρων πυρεκδόλων, διότι ὁ Φραγκίσκος Γατελούζιος, νυμφευθεὶς τὴν Μαρίαν, ἀδελφὴν τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου Ε' Παλαιολόγου, καὶ σεμνυνόμενος ἐπὶ τῇ συγγενείᾳ ταύτῃ, παρέλαβε καὶ τὰ αὐτοκρατορικὰ τῶν Παλαιολόγων σήματα. Ὅτι δὲ τὰ ἐν ταῖς γωνίαις τοῦ σταυροῦ παριστάμενα ὑπὸ τὸ σχῆμα τοῦ Β σύμβολα εἶνε πυρεκδόλα καὶ οἱ κ. Friedlaender καὶ Köhne κατέδειξαν καὶ ἐγὼ ἐν τῇ ἐμῇ διατριβῇ περὶ τῶν νομισμάτων τῶν Γαβαλάδων ¹ διὰ μακρῶν διεπραγματεύθην καὶ γενικῶς εἶνε παραδεδεγμένη ἡ γνώμη αὕτη. Ἀλλ' ἐπ' ἐσχάτων ὁ κ. Schlumberger ², ἀναλύων τὴν ἐμὴν περὶ τῶν νομισμάτων τῶν Γαβαλάδων πραγματείαν, δὲν ἐπείσθη ὅτι τὰ ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῆς Ῥόδου παρεμφερῆ τῷ γράμματι Β σύμβολα εἶνε πυρεκδόλα· ἠθέλησε λοιπὸν νὰ συμβουλευθῇ καὶ τοὺς διακεκριμένους σοφοὺς κ. Barthelémy καὶ Riant καὶ ἀποφαίνεται ὅτι κατὰ τὴν γνώμην τῶν ῥηθέντων δὲν εἶνε δυνατόν τὸ πυρεκδόλον νὰ εὑρίσκεται ὡς ἔμβλημα οἰκοσήμων ἀπὸ τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, καὶ ὅτι τοῦτο δὲν ἀνέρχεται εἰς παλαιότερους χρόνους ἐκείνων, καθ' οὓς ὁ οἶκος τῆς Βουργουνδίας τὸ παρέλαβεν ὡς σῆμα, ἥτοι κατὰ τὰ μέσα τοῦ ΙΕ' αἰῶνος. Προστίθῃσι δὲ ὅτι ἐπειδὴ τὰ

¹ Πανδώρας τόμ. ΙΒ', σελ. 100—101.

² Revue Archéologique, Avril-Mai 1876.